

BESTUURSAANVULLING

Binnenkort bestaat er binnen het VON-bestuur plaats voor:

- een **secretaris of secretaresse**, die goed vergaderingen kan verslaan, mee kan helpen met het organiseren van thematische ledenvergaderingen, en contact houdt met allerlei groepen binnen en buiten de VON,
- een **lbo-leraar of lerares**, die de activiteiten van de VON speciaal gericht op het lbo wil begeleiden,
- een **contactpersoon voor MOER**, die samen met een ander bestuurslid de contacten tussen redactie en bestuur verzorgt, het verenigingsnieuws coördineert, een wakend oog houdt op de technische productie van het blad en de propaganda van de VON in de gaten houdt.

Wij zoeken geen supermensen of uiterst deskundigen, maar leraren die bereid zijn een gedeelte van hun vrije tijd op te offeren aan de VON. Ze moeten wel beschikken over enige organisatorische kwaliteiten, gevoel voor actie hebben en bereid zijn om met andere leraren op voet van gelijkheid te werken aan de verbetering van het (moedertaal)onderwijs.

Maak eens een afspraak voor een gesprek met enkele bestuursleden, óók als u op dit moment nog twijfelt aan uw capaciteiten voor bestuurswerk.

Stuur een kaartje of bel naar: Hans Verweij

Beukenplein 16'''

Amsterdam (020) 934705

THEMATISCH ONDERWIJS OP HET LBO

In de Von-info in MOER 1976:4 heeft een stukje gestaan over bijeenkomsten die de VON wil organiseren om te proberen iets van het deelraamplan Nederlands voor het lbo te concretiseren.

De eerste bijeenkomst hebben wij gepland op *zaterdag 13 november van 10 tot 4 uur* in de school voor lbo en mbo 'Mons Aurea' aan de Garenkokerskade te Haarlem, op een paar minuten lopen van het station.

Het is de bedoeling dat op deze dag de deelnemers in werkgroepen de mogelijkheden van **THEMATISCH ONDERWIJS** zullen onderzoeken. Daarbij zal hun eigen werksituatie het

uitgangspunt zijn. Als voorinformatie zal de deelnemers materiaal over dit onderwerp worden toegestuurd. Tevens zullen op de bijeenkomst van 13 november een paar opstellers van het deelraamplan aanwezig zijn, die vooraf aan de eigen activiteiten van de deelnemers nog toelichting kunnen geven.

Belangstellende lbo-leraren kunnen zich (liefst zo snel mogelijk) opgeven bij: Paul v.d. Pol, Zaanenlaan 102, Haarlem. (Tel. 023-265565).

N.B. Behalve in Haarlem willen we ook in andere plaatsen bijeenkomsten over dit onderwerp organiseren.

LEERPLANONTWIKKELING VANUIT DE SCHOOL, IS DAT MOGELIJK?

(VON-kongres 1977)

*Aan allen die werken aan kleuter- en lagere scholen en aan scholen voor LBO en LHNO
(maar anderen gaat het ook aan).*

De vraag die in de titel wordt gesteld kan, als u dit nummer in de bus krijgt, met ja of nee worden beantwoord. Dan weten we nl. of de Minister bereid is (op advies van de CMM) de VON-konferentie 1977 te subsidiëren.

Geharde lezers van dit blad kennen de voorgeschiedenis. Het komt er op neer dat de Minister van Onderwijs en Wetenschappen op een gegeven moment besloot de landelijke VON-konferenties alleen te subsidiëren als de CMM kon verklaren dat zij 'als een voor de ontwikkeling van het moedertaalonderwijs belangrijke activiteit' konden worden beschouwd.

Om de CMM de mogelijkheid te geven een gefundeerd oordeel uit te spreken, toog kort voor de zomervakantie een voorbereidingsgroep aan het werk om rond het thema 'leerplanontwikkeling vanuit de school' een aantal onderwerpen uit te werken die in de zogenaamde stromen op een eventueel te houden conferentie aan de orde konden worden gesteld. Daarbij werd er naar gestreefd vooral degenen te bedienen die in de aanhef van dit stukje worden genoemd.

Hier volgen de onderwerpen die werden uitgewerkt (uiteraard globaal; als het subsidie licht op groen komt te staan, zal er nog een half jaar hard aan de uitwerking worden gewerkt):

Stroom 1: Werken met prentenboeken (voor 4- tot 8-jarigen);

Stroom 2: Kreatief schrijven op de lagere school;

Stroom 3: Teksten op het LBO;

Stroom 4: Letterkundeonderwijs (voor alle vormen van voortgezet onderwijs, vanaf het LBO, LHNO);

Stroom 5: Luisteren (idem.);

Stroom 6: Taalonderwijs van morgen? (voor kleuter en lager onderwijs).

Stroom 7: Projectonderwijs (voor deelnemers van alle schooltypen, ook leraren in andere vakken kunnen inschrijven);

Stroom 8: Vormingstheater en gesloten dramatische werkvormen bij het moedertaalonderwijs (voor alle vormen van voortgezet onderwijs);

Stroom 9: Vertellen (een video-project, voor deelnemers van alle schooltypen; ervaring met en kennis van video is niet vereist).

De volgende aflevering van Moer zal het volgende deel van dit verhaal bevatten en hopelijk niet het slot. Wij hebben gedaan wat we konden, nu is het woord aan de CMM en aan de Minister van Onderwijs en Wetenschappen.

Als alles gaat, zoals wij vurig hopen dat het zal gaan, verwachten wij u van maandag 4 april tot en met donderdag 7 april in De Leeuwenhorst te Noordwijkerhout, het vertrouwde adres, om samen met ons te werken aan LEERPLANONTWIKKELING VANUIT DE SCHOOL.

De konferentie-voorbereidingskommissie: Guus Tienstra (stroom 1), Jos van Hest (stroom 2), Hanneke Lenz (stroom 3), Jacques van Alphen (stroom 4), Henk Lammers (stroom 5), Ruud Gorter (stroom 6), Jan Muusses (stroom 7), Hans van Dam (stroom 8), Rein Bloem (stroom 9), Lenie Versantvoort (vertegenwoordigster van het VON-bestuur), Bettie Brinkman (administratrice) en Paul Kuyer (voorzitter).

COMMISSIE MODERNISERING MOEDERTAALONDERWIJS

In MOER 1975:6 berichtte ik u voor 't laatst uitvoerig op blz. 333-336 over het werk van de Commissie Modernisering Moedertaalonderwijs (= CMM). Inmiddels zijn we ruim een half jaar verder en hebben diverse subcommissies van de CMM zich bezig gehouden met de onderwerpen die ik u toen noemde. Deze onderwerpen waren vastgesteld naar aanleiding van verzoeken om advies aan de CMM. Ik loop de onderwerpen nog even langs, en geef bij elk aan wat er mee gebeurd is:

1. *Fricties schooltaal - milieutaal*: de subcommissie die zich hiermee bezig houdt heeft zich uitvoerig verdiept in de problematiek van taalachterstand en taalverwerving. Ze wil nu - op basis van de opdracht van de plenaire CMM - komen tot een voorstel voor een ontwikkelingsproject dat moet uitmonden in een didactische handleiding voor leraren kleuter- en lager onderwijs, voor situaties waarin de spanning tussen schooltaal en milieutaal problemen geeft.

2. *Latitudinaliteit*: hierover schreef ik al uitvoerig in MOER 1976:3, 168-169.

3. *Aansluiting lager onderwijs - voortgezet onderwijs* (met name avo): deze subcommissie heeft zich op verzoek van de schoolbegeleidingsdiensten, bezig gehouden met een inventarisatie van de bestaande aansluitregelingen l.o.-v.o. Ze kwam daarbij tot de conclusie dat het lager onderwijs zich over 't algemeen erg (te?) gemakkelijk richt naar de eisen van het vervolgonderwijs, met name wat spraakkunst betreft.

Verder houdt deze commissie zich vooral bezig met de zin van en mogelijkheden tot taalbeschouwingsonderwijs aan 4-16-jarigen; bij taalbeschouwing moet dan wel meer gedacht worden aan reflectie op actueel taalgebruik dan aan taalkundige en redekundige ontleding.

4. *Eindexamen Nederlands avo*: deze subcommissie inventariseert knelpunten en keuzemogelijkheden t.a.v. het eindexamen Nederlands avo. Ze gaat ervan uit dat het vak Nederlands niet uit het eindexamen mag worden geschrapt, ook al zijn er weinig algemeen

aanvaarde doelstellingen. Haar (beargumenteerde) voorkeur lijkt te gaan in de richting van een eindexamenregeling waarbij naast externe controle de verantwoordelijkheid van de betrokken leraar centraal staat.

5. *Longitudoonaal literatuuronderwijs*: deze subcommissie probeert na te gaan wat er op KLOS's en P.A.'s wordt gedaan in dit opzicht, en wat de plaats van het boek op 't ogenblik is in kleuter- en lager onderwijs. Ze hoopt op deze manier inzicht te krijgen en te kunnen geven in de mogelijkheden om in het basisonderwijs met literatuur bezig te zijn; onder literatuur wordt dan verstaan een verzameling van teksten die bruikbaar zijn voor kinderen, en die niet vallen onder informatieve of instructieve teksten.

6. *Fries*: deze subcommissie is bezig met het samenstellen van een leerplan Fries.

7. *Moedertaalleerplan voor het middelbaar beroepsonderwijs*, sector kinder- en jeugdverzorging: in deze subcommissie zitten o.a. zes leraren die voor een deel van hun baan zijn uitgekocht om zich bezig te houden met de voorbereiding van een project, waarbij vanaf augustus 1977 een aantal mbo-opleidingen vanuit hun praktijk een nieuw moedertaalleerplan gaan opstellen.

Het bovenstaande maakt ook duidelijk dat de werkzaamheden van de CMM zich voor een groot deel afspelen in de subcommissies. Dat gaat als volgt: er komen verzoeken om advies van buitenaf; deze verzoeken worden geclusterd tot onderwerpen waarover subcommissies zich gaan buigen; zij oriënteren zich in literatuur en bij het onderwijsveld op relevante aspecten van hun onderwerp, en inventariseren die in een nota; zo komen zij tot aanbevelingen voor het opzetten of laten opzetten van bepaalde leerplanontwikkelingsprojecten. De plenaire vergaderingen nemen deze aanbevelingen al dan niet over. Door deze werkwijze snijdt het mes aan twee kanten: er komt iets als een produkt, nl. de aanbevelingen voor projecten, die naar buiten toe zichtbaar maken wat de CMM wenselijk vindt t.a.v. het moedertaalonderwijs; tegelijkertijd wordt de eigen deskundigheid van de leden vergroot t.a.v. de onderwerpen der subcommissies. Dit helpt de leden in voorkomende gevallen snel en adequaat te reageren op adviesaanvragen. De nota's over de zeven bovenstaande onderwerpen zullen waarschijnlijk voorjaar 1977 zijn voltooid.

Wat er overigens verder gebeurt met de wensen en opvattingen van de CMM is nog erg onduidelijk. Dit heeft vooral te maken met de relatie tot de Stichting Leerplanontwikkeling (= SLO), die nog lang niet helder is. Het is nog onbekend of de CMM (en de andere leerplancommissies) enige invloed vooraf krijgen op de samenstelling van het werkplan van de SLO: wordt de beslissing welke leerplanaanvragen gehonoreerd zullen worden (en hoe dat wordt uitgewerkt) er één van uitsluitend de SLO zelf (met relatief weinig vertegenwoordigers uit het veld), of één waarbij in hoge mate de CMM (met relatief meer vertegenwoordigers uit het veld) betrokken zal worden?

De CMM heeft zich er nadrukkelijk voor uitgesproken dat leerplanontwikkeling alleen kan gebeuren met en door de mensen in de concrete onderwijssituatie, en bovendien in alle openheid en openbaarheid dient te gebeuren. Teneinde deze uitgangspunten veilig te stellen zal de CMM zeer nauw betrokken moeten worden bij het totstandkomen van het werkplan van de SLO; pas dan ook kan alle investering van de subcommissies in de genoemde onderwerpen rendabel worden gemaakt.

Koos Hennephof, 8 augustus 1976